

Älykkään erikoistumisen strategian 2021-2025 päivitys

Syksy 2022

Painopisteet

1. Uudistuva ja hyvinvoiva
2. Ilmastoviisas
3. Kansainvälinen, vetovoimainen ja verkostoitunut

Pohjois-Pohjanmaan älykäs erikoistuminen

- 1. UUDISTUVA JA HYVINVOIVA**
 - monipuoliset digitaaliset palvelut ja tuotteet
 - kokonaisvaltainen terveys ja hyvinvointi
 - uudistuva vähäpäästöinen teollisuus.
- 2. ILMASTOVIISAS**
 - kestävä rakentaminen ja liikkuminen
 - innovatiivinen bio- ja kiertotalous
 - älykäs elintarviketuotanto.
- 3. KANSAINVÄLINEN, VETOVOIMAINEN JA VERKOSTOITUNUT**
 - osaava
 - osallistuva
 - kilpailukykyinen.

1. Uudistuva ja hyvinvoiva

Vanhat

Digitaaliset palvelut ja tuotteet	Terveyden ja hyvinvoinnin ala	Uudistuvat ja vähäpäästöinen teollisuus
-ICT- ja ohjelmistoala	- ennaltaehkäisevä terveydenhoito	-puhtaat ratkaisut
-digitaaliset teknologia ja palvelut	- sensorit ja mittarit	- uusitutuvan energian tuotanto
	-tiedon turvallinen hyödyntäminen	- automaatio

Digitaaliset palvelut ja tuotteet	Terveyden ja hyvinvoinnin ala	Uudistuva ja vähäpäästöinen teollisuus
palveleva ICT- ja ohjelmistoala	yksilöllinen ennaltaehkäisevä terveydenhuolto	puhtaat ja energiatehokkaat ratkaisut
tietoturvalliset digitaaliset teknologiat ja palvelut	älykkäät sensorit ja mittarit	uudet energiaverkostot
rajapintojen monipuolistaminen	tiedon turvallinen hyödyntäminen	automaation mahdollisuudet

Uudistuva ja hyvinvoiva

Digitaaliset palvelut ja tuotteet	Haasteet	Ratkaisut
	Uusien digitaalisten palveluiden käyttöönotto	Henkilö- ja yritysکوhteinen käyttäjätuki kaikissa rajapinnoissa.
		Digitaalisten palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä on huomioita tietoturvan merkitys läpileikkaavana teemana
		Kehittämistyötä tehdään ihminen keskiössä ajattelun mukaisesti, huomioiden sosiaaliset, inhimilliset ja eettiset näkökulmat.
	Kasvuyritysten laajentuminen ja osaavan työvoiman saatavuus.	Markkinoinnin, verkostoitumisen ja kasvun tukeminen. Alan osaamistarpeen mukaisen koulutuksen kehittäminen.
		Osaamispohjainen ja paikasta riippumaton työskentely.
	Olennaisen datan hyödyntäminen	Data-analytiikan käyttö palveluissa.

Uudistuva ja hyvinvoiva

Terveyden ja hyvinvoinnin ala	Haasteet	Ratkaisut
	Palveluiden ja työvoiman saatavuus	Ammattitaitoinen ja osaava koulutus.
		Digitaaliset terveyden ja hyvinvoinnin palvelut.
		Palveluinnovaatiot ja palvelukonseptit
		Tutkimuksen, tki-ympäristöjen ja yritysten välinen kehitys- ja yhteistyö.
		Yksilöllinen ennaltaehkäisevä terveydenhuolto
		Älykkäiden sensoreiden ja mittareiden tietoturvallinen hyödyntäminen.

Uudistuva ja hyvinvoiva

Uudistuva teollisuus	Haasteet	Ratkaisut
	Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus.	Tarvelähtöinen täydennyskoulutus.
	Investoinnit.	Investointituet ja -neuvonta.
	Tarvittavien laitteistojen valinta ja saatavuus.	Apua tarvemäärittelyyn ja ”test-before-invest” mahdollisuuksien lisääminen.
		Automatiikan ja robotiikan käyttöönotto, kehittäminen ja valmistus.
		Julkisten TKI-ympäristöjen monipuolinen hyödyntäminen.
	Tuotantolaitosten energiantarve	Uudet teknologiat ja uusiutuvaan energiaan siirtymisen tukeminen.
	Suuret hiilidioksidipäästöt metallien jalostuksessa.	Uusi vetyyn ja hiilineutraaliin sähköön perustuva tuotantotapa ja uudet terästuotteet.
		Hiilineutraalin sähkön saatavuuden lisääminen.
	Metsäteollisuuden puun kestävä käyttö	Metsien hyvällä hoidolla ja uudesta kasvusta huolehtien voidaan hiilivarastoja kestäväällä käytöllä edelleen kasvattaa.
		EU:n biodiversiteettistrategian huomioiminen.
		Sivuvirtojen tehokkaampi hyödyntäminen ja uusitutuvista materiaaleista valmistetut tuotteet.
		Teknologisten ratkaisujen parempi hyödyntäminen.

2. Ilmastoviisas

Vanhat

Kestävä rakentaminen ja liikkuminen	Innovatiivinen bio- ja kiertotalous	Älykäs elintarviketuotanto
-energiatehokkuus	-ravinnekierron	-hiiltä sitovat tuotantotavat
-liikennemuodot	-teknologiset ratkaisut	-automaatiikka
-arkkitehtuuri	-teolliset sivuvirrat	-ruokaketjut
-materiaalit		

Energian tuotanto ja varastointi	Kestävä rakentaminen, logistiikka ja liikkuminen	Innovatiivinen bio- ja kiertotalous	Älykäs elintarviketuotanto
uusiutuva tuotanto	energiatehokkuus	raaka-aine- ja ravinnekierron	hiiltä sitova kannattava tuotanto
kustannustehokas varastointi	arkkitehtuuri ja materiaalit	sivuvirtojen tuotteistaminen	automaatio kasvuksi
hybridijärjestelmät	monipuolistuva liikenne	innovatiiviset ratkaisut	omavaraiset ruokaketjut

Ilmastoviisas

Energiantuotanto ja varastointi	Haasteet	Ratkaisut
	Riittävä uusiutuvan energian tuotanto.	Päästövähennysvaateiden myötä lisäys puhtaan sähkön tuotantoon.
		Tuulivoimatekniikoiden kehittäminen ja tuulivoimapuistojen rakentaminen.
		Aurinkoenergian tehokas hyödyntäminen.
		Geotermisen energiapotentiaalin alueellinen hyödyntäminen.
		Monipuolinen biopolttoaineiden tuotanto, mm. etanoli ja biokaasu.
	Tuotetun energian varastointi.	Energian kustannustehokkaiden varastointimuotojen kartoittaminen.
		Vedyn tuotannon ja verkoston kehittäminen.
		Akkuteknologian pien- ja suurkäyttö.
		Vesivoiman varastopotentiaalin hyödyntäminen.
		Hybridijärjestelmät.
	Teollisuuden energian turvaaminen.	Energiaverkkojen rakentaminen ja kehittäminen.
		Hajautetut energiaratkaisut.
		Eri energiajärjestelmien sujuva linkittäminen toisiinsa, sektori-integraatio.

Kestävä rakentaminen, logistiikka ja liikenne	Haasteet	Ratkaisut
	Rakentamisen hiilijalanjälki	Puurakentaminen.
		Teräksen ja sementin valmistuksen teknologiakehitys
		Ekologiset materiaalivalinnat.
		Kaikkien materiaalien kierrätettävyyden edistäminen
		Korjausrakentamisen kehittäminen
	Rakennusten energiatehokkuuden lisääminen.	Uudet rakennusmenetelmät ja -materiaalit.
		Energian käytön seuraamista helpottavat sensorit ja mittauslaitteet.
		Energiatehokkuutta parantavat ohjelmistot rakennustekniikan sovelluksissa.
		Teknisten sovellusten käyttöön ottaminen esimerkiksi tehokkaamman lämmöntalteenoton varmistamiseksi.
	Liikenteen päästöt	Uusiutuvat polttoaineet
		Vaihtoehtoiset käyttövoimat
		Sujuva ja monipuolinen liikkuminen

Ilmastoviisas

Bio- ja kiertotalous	Haasteet	Ratkaisut
	Bio- ja kiertotalouden liiketoiminnan kasvattaminen ja uusien yritysten syntyminen.	Pilotointimahdollisuuksien lisääminen olemassa olevissa tutkimusympäristöissä.
		Tarvelähtöisten ratkaisumallien tuottaminen, esimerkkinä alustatalous.
		Sivuvirtojen jalostusasteen nostaminen.
		Yritystoiminnan kiihdyttäminen, kiertotalousalueiden liiketoimintakonseptien kehittäminen.
		Korkean jalostusasteen tuotteet.
		Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen
	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen.	Luonnonvarojen käyttö kestäväällä ja luonnon monimuotoisuutta ylläpitävällä tavalla.
	Vesi- ja ilmastoviisas liiketoiminta	Nestemäisten, kiinteiden ja kaasumaisten päästöjen kokonaisvaltainen hallinta.
		Jätevesien puhdistus, uudelleenkäyttö, raaka-aineiden talteenotto ja kierrätys.

Ilmastoviisas

Älykäs elintarviketuotanto	Haasteet	Ratkaisut
	Elintarvikeketjun hiilijalanjälki.	Hiiltä sitovat tuotantotavat koko arvoketjussa.
		Lähirookaketjujen ja alueen raaka-aineiden jatkojalostuksen kehittäminen.
	Sopeutuminen muuttuvaan ilmastoon.	Uusiutuvien energiamuotojen käyttö.
		Energiatehokkuuden lisääminen.
		Ravinnekiertojen kehittäminen.
		Sisätilaviljelyn tuomat mahdollisuudet.
		Uudet viljeltävät lajit.
	Maatalouden päästöt.	Vesistöjen ravinnepäästöjen hallintaan tähtäävät toimenpiteet.
	Työvoiman saatavuus.	Osaavan työvoiman koulutusmahdollisuudet.
		Automatiikan lisääminen.
	Elintarviketuotannon turvaaminen	Kannattavuuden lisääminen, investointituet ja -neuvonta.
		Siementen ja raaka-aineiden saatavuuden varmistaminen kysynnän mukaan.
		Kasvavia markkinoita on etsittävä alueen ulkopuolelta huomioiden erilaiset kuluttajatottumukset.

3. Kansainvälinen, verkostoitunut ja vetovoimainen

Kansainvälisesti kilpailukykyinen ja kiinnostava sijoittumisympäristö	Verkostoitunut innovaatiotoiminta ja vahvat ekosysteemit ja TKI-toiminta	Innovatiivinen matkailu
Työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistäminen.	Osaamisen lisääminen älykkään erikoistumisen painopistealueilla.	Digitaalisten uusien palveluiden ja tuotteiden kehitys liiketoimintalähtöisesti
Työvoiman pitovoiman ja viihtyvyyden parantaminen.	Tutkimusympäristöjen ja –infrastruktuurien kehitys yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.	Palveluinnovaatiot
Yritysmuutosmyönteisyys	Vihreän siirtymän tuki, mm. vety- ja akkuklusterin kehittäminen	Kestävä ja kansainvälinen matkailu

3. Kansainvälinen, verkostoitunut ja vetovoimainen

Kansainvälisesti kilpailukykyinen ja näkyvästi kiinnostava sijoittamisympäristö

Saadaan enemmän työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa. Ulkomainen työvoima integroidaan yhteiskuntaan. Kotiuttamiseen ja alueen elinolosuhteiseen ja viihtymiseen panostetaan.

Verkostoitunut innovaatiotoiminta ja vahvat ekosysteemit ja TKI-toiminta

Vihreän siirtymän tuki sekä TKI-toiminta jatkuvat. EU-tasoisiin kumppanuusverkostoihin osallistutaan ja kansainvälistä yhteistyötä jatketaan erityisesti TK-rahoituksen saamiseksi ja yritystoiminnan kehityksen tueksi.

Innovatiivinen matkailu

Matkailutoimialan palveluinnovaatioita kehitetään. Maakunnan matkailualueiden ja –kohteiden vetovoimaisuutta kehitetään edelleen uusien digitaalisten palveluiden ja tuotteiden avulla sekä yhteistyötä lisäämällä. Matkailukohteiden näkyvyydessä ja tunnettuudessa korostetaan kestävän ja vastuullisen matkailun periaatteita.

Seuranta indikaattorit

Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2025
Yrityskanta (v 2019)	23 153	kasvaa vuosittain
Yritysten liikevaihto (mrd) (v 2019)	24,2 mrd/ €	kasvaa vuosittain
Vientiliikevaihto (indeksi 2015=100) (v 2020)	120,5	kasvaa vuosittain
Pohjois-Pohjanmaan T&K-menot (v 2019)	732,6 m/€	0,9 mrd/€
Pohjois-Pohjanmaan T&K-henkilöstön määrä (v 2019)	8329 hlöä	+ 600 hlöä
PRH:een tehdyt patenttihakemukset Pohjois-Pohjanmaalla (v 2020)	94 kpl	tasainen kasvu
TKI-rahoituksen seuranta ÄES-painopisteittäin: Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 rahoitus Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta kotiutettava EU:n TKI-rahoitus BusinessFinlandin rahoitus		tasainen kasvu

Käsittelyn aikataulut ja tahot

- Sidosryhmien työpajatilaisuus 24.8.
- Elinvoima ryhmä 20.9
- Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 28.9
- Koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmä 4.10
- Neuvottelu ELY:n kanssa 7.10
- Oulun Innovaatioallianssi, operatiivinen johtoryhmä 21.10
- Maakunnan yhteistyöryhmä 31.10
- Maakuntahallitus 20.12

Kiitos!

